

LAKIVALIOKUNNAN MIETINTÖ 14/2006 vp

Hallituksen esitys laeiksi liiketoimintakiellosta annetun lain sekä verotustietojen julkisuudesta ja salassapidosta annetun lain 18 §:n muuttamisesta

JOHDANTO

Vireilletulo

Eduskunta on 6 päivänä syyskuuta 2006 lähettänyt lakivaliokuntaan valmistelevasti käsiteltäväksi hallituksen esityksen laeiksi liiketoimintakiellosta annetun lain sekä verotustietojen julkisuudesta ja salassapidosta annetun lain 18 §:n muuttamisesta (HE 82/2006 vp).

- lainsäädäntöneuvos Liisa Lehtimäki, oikeusministeriö
- rikoskomisario Mia Poutanen, sisäasiainministeriö
- tietosuojavaltuutettu Reijo Aarnio
- ylitarkastaja Tuija Vigren, Verohallitus
- jaostopäällikkö Jouko Koitto, Patentti- ja rekisterihallitus.

Asiantuntijat

Valiokunnassa ovat olleet kuultavina

- Lisäksi kirjallisen lausunnon ovat antaneet
- Tullihallitus
 - Elinkeinoelämän keskusliitto EK ry.

HALLITUKSEN ESITYS

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi liiketoimintakiellosta annettua lakia niin, että poliisille kuuluvan liiketoimintakiellon valvonnan tehostamiseksi vero-, tulli-, ulosotto- ja palkkaturvaviranomaisen sekä muiden laissa määriteltyjen viranomaisten tehtävänä olisi kiinnittää huomiota liiketoimintakiellon toteutumiseen. Tässä tarkoituksessa viranomaiset saisivat sähköisesti tietoja rekisteristä, johon liiketoimintakiellon määrittämisestä koskevat tiedot merkitään. Lakiin lisättäisiin myös säännökset liiketoimintakiellon merkitsemisestä kaupparekisteriin ja säätiörekisteriin.

Verotustietojen julkisuudesta ja salassapidosta annettua lakia muutettaisiin niin, että verohallinnolla olisi vastaavanlainen oikeus kuin muilla edellä tarkoitetuilla viranomaisilla antaa tietoja poliisille liiketoimintakiellon valvontaa varten.

Liiketoimintakiellon sisältöä ehdotetaan tarkistettavaksi niin, että kieltoon määrätty ei saisi harjoittaa liiketoimintaa Suomessa toiseen valtion perustetun yhteisön nimissä.

Ehdotetut lait ovat tarkoitettut tulemaan voimaan mahdollisimman pian.

VALIOKUNNAN KANNANOTOT

Perustelut

Hallituksen esityksen perusteluista ilmenevistä syistä ja saamansa selvityksen perusteella valiokunta pitää esitystä tarpeellisenä ja tarkoituksenmukaisena. Valiokunta puoltaa lakiehdotusten hyväksymistä seuraavin huomautuksin ja muutosehdotuksin.

Esityksen tavoitteena on tehostaa liiketoimintakiellon valvontaa. Valiokunta pitää tavoitetta tärkeänä. Liiketoimintakieltojärjestelmän toimivuus edellyttää, että kiellon noudattamista valvotaan uskottavasti ja että kiinnijoutumisriski rikkomistapauksissa on todellinen.

Valvonnan tehostamiseksi esityksessä ehdotetaan viranomaisten välisen tietojenvaihdon parantamista sekä laissa määriteltyjen viranomaisten velvoittamista huolehtimaan siitä, että niiden toiminnassa kiinnitetään huomiota liiketoimintakiellon noudattamiseen. Valiokunta pitää ehdotuksia perusteltuina. Liiketoimintakiellon valvontaan myötävaikuttavien viranomaisten toimimisvelvollisuus on laissa määritelty suhteellisen väljästi. Siksi valtioneuvoston tulee aktiivisesti huolehtia siitä, että näiden viranomaisten sisäisiä toimintatapoja ja työmenetelmiä kehitetään sekä henkilöstöä koulutetaan niin, että uudistuksen tavoitteet toteutuvat käytännössä.

Liiketoimintakiellon sisältöön ehdotettua tarkistusta valiokunta niin ikään pitää perustelluna. Tarkistuksen ansiosta voidaan puuttua käytännössä esiin tulleisiin tapauksiin, joissa liiketoimintakieltoa on kierretty harjoittamalla liiketoimintaa Suomessa toiseen valtioon perustetun yhtiön nimissä.

1. Laki liiketoimintakiellosta

4 §. Liiketoimintakiellon sisältö. Pykälän 1 momentin 5 kohdan mukaan liiketoimintakieltoon määrätty ei saa olla itse tai toista välikätenä käyttäen osakeyhtiön tai osuuskunnan perustajana.

Tämän vuoden syyskuun alusta voimaan tulleen uuden osakeyhtiölain (624/2006) mukaan

osakeyhtiön perustamisessa ei enää ole erillisiä perustajia, vaan yhtiö perustetaan laatimalla kirjallinen perustamissopimus, jonka kaikki osakkeenomistajat allekirjoittavat. Valiokunta pitää perusteltuna, että liiketoimintakieltoon määrätty henkilö ei voi vaikuttaa uuden liiketoiminnan käynnistämiseen tekemällä osakeyhtiön perustamissopimuksen.

Edellä esitetyn perusteella valiokunta ehdottaa esillä olevaa kohtaa muutettavaksi siten, että siinä kielletään osakeyhtiön perustajana toimimisen sijasta osakeyhtiön perustamissopimuksen tekeminen.

21 §. Rekisteri. Pykälän 1 ja 2 momenttia on tarkistettu kielellisesti.

Voimaantulosäännös. Edellä 4 §:n 1 momentin 5 kohtaan ehdotetun muutoksen johdosta voimaantulosäännöksen 2 momenttia on tarkistettava.

Päätösehdotus

Edellä esitetyn perusteella lakivaliokunta ehdottaa,

että 2. lakiehdotus hyväksytään muutamattomana ja

että 1. lakiehdotus hyväksytään muutoin hallituksen esityksen mukaisena paitsi 4 ja 21 § sekä voimaantulosäännös muutettuina seuraavasti:

Valiokunnan muutosehdotukset

4 §

Liiketoimintakiellon sisältö

Liiketoimintakieltoon määrätty ei saa:
(1—4 kohta kuten HE)

5) (poist.) itse tai toista välikätenä käyttäen tehdä osakeyhtiön perustamissopimusta tai olla osuuskunnan perustajana;

(6 ja 7 kohta kuten HE)

21 §

Rekisteri

Oikeusrekisterikeskus pitää yleiseen käyttöön tarkoitettua rekisteriä liiketoimintakiellon julkisuuden toteuttamiseksi sekä kiellon noudattamiseksi ja valvomiseksi. Rekisteriin merkitään liiketoimintakieltoon tai väliaikaiseen liiketoimintakieltoon määrätyn henkilön nimi, henkilötunnus ja kotikunta sekä muut rekisterin käyttötarkoituksen kannalta tarpeelliset tiedot kiellon sisällöstä, (*poist.*) kestosta ja muusta voimassaolosta tuomioistuimen ratkaisustaan antaman ilmoituksen perusteella. Tuomioistuimen ilmoituksesta säädetään valtioneuvoston asetuksella.

Sen estämättä, mitä viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain (621/1999) 16 §:n 3 momentissa säädetään, jokaisella on oikeus saada tietoja rekisteriin voimassa olevista liiketoimintakielloista tehdyistä merkinnöistä myös

kopiona ja tulosteena. Oikeusrekisterikeskus voi luovuttaa tietoja teknisen käyttöyhteyden avulla tai muutoin sähköisesti tuomioistuimelle ja muulle viranomaiselle, joka tarvitsee tietoja laissa säädetyn tehtävänsä hoitamiseksi, luottotietotoimintaa harjoittavalle yhteisölle sekä luotto- ja rahoituslaitoksille ja muulle yhteisölle, joka toiminnassaan jatkuvasti tarvitsee tietoja sopimusosapuolen luotettavuuden arvioimiseksi tai muuta *tähän* verrattavaa hyväksyttävää tarkoitusta varten. Ennen teknisen käyttöyhteyden avaamista on luovutuksensaajan annettava rekisterinpitäjälle selvitys tietojen suojaamisesta.

(3 mom. kuten HE)

(1 mom. kuten HE)

Jos liiketoimintakielto määrätään sellaisen 3 §:ssä tarkoitetun laiminlyönnin tai rikoksen perusteella, joka on tapahtunut ennen tämän lain voimaantuloa, kiellon sisällöstä on voimassa myös, mitä 4 §:n 5 ja 7 kohdassa säädetään.

Helsingissä 8 päivänä marraskuuta 2006

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

pj. Tuija Brax /vihr
jäs. Esko Ahonen /kesk
Leena Harkimo /kok
Lasse Hautala /kesk
Tatja Karvonen /kesk
Petri Neittaanmäki /kesk
Heli Paasio /sd

Jukka Roos /sd
Tero Rönkä /sd
Petri Salo /kok
Pertti Salovaara /kesk
Minna Siirö /vas
Juhani Sjöblom /kok
Timo Soini /ps.

Valiokunnan sihteerinä on toiminut

valiokuntaneuvos Tuomo Antila.